

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

NLA Høgskolen
v/ Nemnd for studentsaker
Pb 74 Sandviken
5812 Bergen

Bergen, 15.05.2024
Deres ref.: 21902
Vår ref.: 24/02563 (91/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 91/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved NLA Høgskolen, heretter NLA, i sak 5/22, som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 28.04.2022, der vedtaket i underinstansen ble stadfestet.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 28.04.2023, uten at leder og studentrepresentant var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 22/04104 (91/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd

HK-dir – Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Postboks 1093, 5809 Bergen post@hkdir.no

bokstav c. Klageren ble i brev 21.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 15.04.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved NLA ble stadfestet.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjøringsaken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fv1. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fv1. § 8, og har kommet til at nemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringsaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har nemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [redacted] tidligere representert ved advokat Snorre Kristiansen. Klageren gikk [redacted]. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av arbeidskrav 2 og 4 i emnet [redacted], våren 2022.

I forbindelse med automatisk plagiatskontroll ble det oppdaget tekstlikhet mellom klagerens arbeidskrav 2 og 4 og to besvarelser levert av en annen student i samme emne våren 2021. Ouriginal viste tekstlikhet på 83 prosent for arbeidskrav 2 og 59 prosent for arbeidskrav 4, hovedsakelig opp mot besvarelsene til den andre studenten. Det var ikke referert til den andre studentens besvarelser. I en udatert innstilling til den lokale klagenemnda viste NLA til at tekstlikhetene i begge arbeidskravene fremstod som dels klipp-og-lim, dels omskrivning tett opp til en annens tekst. Det ble vist til at klageren var [redacted] og det var forventet at klageren var kjent med krav til selvstendig skriving og kildebruk.

Klageren hadde møte med NLA 16.05.2022. Klageren forklarte at h[un] kjente noen som studerte det samme som [redacted] og at h[un] brukte vedkommendes oppgaver som inspirasjon. Klageren hadde ikke skrevet av oppgavene. H[un] forklarte at h[un] så på hvilke kilder som var brukt og hvilke sider det ble henvist til, og brukte disse i sine egne oppgaver.

Klagerens advokat innga en uttalelse 07.07.2022, og anførte at vilkårene for fusk ikke var oppfylt, da lærestedet ikke hadde fremlagt tilstrekkelig bevis på at klageren hadde fusket. Klageren hadde brukt pensumbøker og artikler som kilder ved arbeidet med arbeidskravene. Klageren forklarte at [redacted] samboer hadde tatt samme utdanning året før [redacted] og h[un] hadde brukt [redacted] oppgaver som inspirasjon til å finne kilder, noe som kunne være årsaken til likhetene. Klageren anførte at h[un] aldri hadde kopiert samboerens besvarelser. Dersom man sammenlignet [redacted] oppgaver med de kildene h[un] hadde brukt, ville man se at mye var tilnærmet identisk med hovedkilden og referert på korrekt måte. Det ble anført at det var naturlig at flere oppgaver ble like, da arbeidskravet var en definisjonsoppgave uten rom for egne meninger. Klageren hadde videreformidlet pensumlitteratur, men hadde ikke fremstilt andres tanker som sine egne. Advokaten anførte at det forelå et skjerpet bevisskrav i saker som gjaldt utestengelse, jf. LG-2014-28536, og at bevisskravet var skjerpet til «utover enhver rimelig tvil».

Advokaten innga supplerende merknader 09.08.2022, hvor klageren hadde utarbeidet en sammenligning av [redacted] arbeidskrav og kilder h[un] hadde hentet tekst fra.

Klagenemnda ved NLA behandlet saken i møte 31.08.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved innlevering av arbeidskrav 2 og 4 i [redacted]. Nemnda la i sin vurdering avgjørende vekt på omfanget av tekstlikheten og den manglende kildehenvisningen. Nemnda fant det godtgjort at deler av besvarelsen bestod av plagiert materiale ved at det var benyttet tekst som ikke var henvist i løpende tekst. Lik tekst var ikke markert som sitat. Nemnda fattet vedtak om annullering og utestenging i ett semester, herunder høstsemesteret 2022. Nemnda fant, under betydelig tvil, at det kun skulle reageres med utestengelse i ett semester. Nemnda vektla som formildende at saken gjaldt arbeidskrav av mindre omfang enn flere andre typer oppgaver/innleveringer.

Klagerens advokat fremsatte fristavbrytende klage 12.09.2022, og anførte at det var begått feil i rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen.

Advokaten fremsatte supplerende klage 14.10.2022, og viste til tidligere anførsler.

Klagenemnda ved NLA vurderte klagen 02.11.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. Klagenemnda opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Sekretariatet for Felles klagenemnd sendte 19.04.2022 en henvendelse til NLA, og ba om oversendelse av klagerens besvarelser. NLA svarte på henvendelsen 21.04.2023 og oversendte de to besvarelsene.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens arbeidskrav er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier ved NLA Høgskolen § 51 andre ledd hva som skal anses som fusk:

§ 51. Fusk

...

Som fusk regnes blant annet

...

c. plagiat eller manglende eller feil kildebruk slik at andres tekst framstår som kandidatens egen

....

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at beviskravet er skjærpet ved at det «utover enhver rimelig tvil» må utelukkes at likhetene skyldes lovlige årsaker. Nemnda er ikke enig i at det strafferettslige beviskravet kommer til anvendelse. Nemnda mener for øvrig at beviskravet ikke blir satt på spissen i foreliggende sak.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret har Felles klagenemnd lagt vesentlig vekt på Ouriginalrapporten og innstillingen (udatert), hvor tekstlikhetene som er avdekket mellom klagerens arbeidskrav og de tidligere innleverte besvarelsene fremkommer. Nemnda viser til at det foreligger en betydelig grad av tekstlikhet, hvor det hovedsakelig er lett omskrevet tekst og lik tekst som i nevnte besvarelser. Klagerens arbeidskrav fremstår i hovedsak som lett bearbejdede versjoner av den andre studentens besvarelser, da besvarelsene i stor grad følger hverandre i innhold og setningsoppbygging. Klageren har ikke henvist til besvarelsene. Lik tekst er ikke markert som sitat. Når dette ikke er gjort, vil det for leseren ikke være mulig å skille mellom hva klageren har skrevet og hva andre har skrevet.

Nemnda har merket seg anførselen om at klageren kun har brukt den andre studentens besvarelser som inspirasjon for kildebruk, og at arbeidskravenes form naturlig vil føre til likheter mellom besvarelser. Nemnda bemerker at det ikke er usannsynlig at besvarelsene vil ha noen likheter. Likevel vurderer nemnda at likhetene som er avdekket mellom klagerens arbeidskrav og den andre studentens besvarelser ikke alene kan tilskrives dette, og viser til det som er beskrevet ovenfor om likhetens omfang og art.

Nemnda har merket seg anførselen om at klageren har brukt de samme primærkildene som den andre studenten, og at det er henvist til disse på korrekt vis. Nemnda bemerker at dette ikke er avgjørende, da den avdekkede tekstlikheten er mellom klagerens arbeidskrav og den andre studentens tidligere innleverte besvarelser i samme emne.

Felles klagenemnd har kommet til at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt, jf. forskrift om studier ved NLA § 51 andre ledd bokstav c.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av arbeidskrav 2 og 4.

I vurderingen av vilkåret om skyld legger nemnda vesentlig vekt på arten og omfanget av tekstlikheten som er avdekket mellom klagerens arbeidskrav og den andre studentens tidligere innleverte besvarelser. De objektive funnene underbygger klagers subjektive skyld.

For nemnda fremstår det klart at klageren har vært bevisst på bruken av andres tekst uten henvisning.

Felles klagenemnd finner at klageren har opptrådt forsettlig.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt, og det skal fastsettes en reaksjon.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av arbeidskrav 2 og 4 i [REDACTED].

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved NLA har fattet vedtak om annullering av klagerens arbeidskrav og utestenging høstsemesteret 2022. Klagenemnda begrunnet fravikelsen fra praksis med at arbeidskravene var innleveringer av mindre omfang sammenlignet med andre typer innleveringer.

Felles klagenemnd har etter en konkret vurdering kommet frem til at den totale saksbehandlingstiden ved forrige behandling av saken var for lang. Nemnda viser til at mistanken om fusk oppstod i mai 2022, og det tok deretter 7 måneder før saken ble oversendt Felles klagenemnd. Saken ble registrert mottatt i sekretariatet for Felles klagenemnd 29.11.2022, og behandlet første gang i møte 28.04.2022. Slik nemnda vurderer det, hadde ikke saken den fremdriften den skulle forrige gang. Behandlingstiden var totalt på 11 måneder fra mistanken om fusk oppstod til saken ble behandlet av Felles klagenemnd forrige gang. Dette var for lang total saksbehandlingstid og fører til at utestengelsesperioden skal settes ned med ett semester.

Felles klagenemnd har etablert en praksis for at lang samlet saksbehandlingstid før klagenemnda tar stilling til saken, kan føre til nedsatt reaksjon. Bakgrunnen for dette er at lang ventetid på å få en avklaring, kan utgjøre en ekstra belastning for klageren. Nemnda har på denne bakgrunn vurdert om det skal ha betydning for reaksjonsfastsettelsen at saken nå gjenopptas over 11 måneder etter at Felles klagenemnd behandlet saken første gang. Nemnda har kommet til at det ikke er grunnlag for ytterligere nedsettelse av reaksjonen i tilfeller der en kommer til at nemndas første vedtak var innholdsmessig riktig. Klageren har da fått en avklaring ved det første vedtaket, og det forhold at saken senere gjenopptas på grunn av at Felles klagenemnd ikke var vedtaksfør ved første gangs behandling, utgjør etter nemndas vurdering ikke en slik tilleggsbelastning at det tas hensyn til ved reaksjonsfastsettelsen.

Felles klagenemnd peker på at den normale reaksjonen ved forsettlig fusk etter retts- og forvaltningspraksis er annullering og utestenging i to semestre. Nemnda kan ikke se at det foreligger formildende omstendigheter som taler for å fravike dette utgangspunktet. På grunn

av den lange saksbehandlingstiden har nemnda funnet at annullering av begge arbeidskrav og utestenging i ett semester likevel er en riktig reaksjon i denne saken. Felles klagenemnd stadfester reaksjonen fastsatt av klagenemnda ved NLA.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 28.04.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal, Nils Herman Lien Håre og Amina Louise Persen har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 28.04.2023, oppheves.
2. Vedtak fattet av underinstansen i sak 5/22 om annullering og utestenging i ett semester, stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 23.05.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.